

19 december 2025

Klyster nijsbrief

Beste nieuwsbrieflezer,

De lêste nijsbrief fan it jier. De natuer is foar in grut part yn 'e rêst, mar dat wol net sizze dat der bûtendoar neat te belibjen is: moaie winterloften, it lûd fan guozzen en de prachtige silhouetten fan keale beammen. Dat winterjas mar oan en efkes lekker oplade yn it grien (in wite kryst sil it nei alle gedachten net wurde) en genietsje.

Wy sjogge wy jim graach útrêste wer yn it nije jier. In goede krystfakânsje.

Ut namme fan it team, Marjolein Staal

Doe mee met Eindejaars Plantenjacht

Op 25 december 2025 gaat de jaarlijkse Eindejaars Plantenjacht weer van start! Tot 3 januari kun je speuren naar planten die de winter trotseren met hun kleurige bloemen.

Je kunt in je eentje, met familie of met vrienden op jacht gaan, maar je kunt ook op pad met een georganiseerde Plantenjacht wandeling. Meedoen? Lees [hier](#) meer en download de zoekkaart.

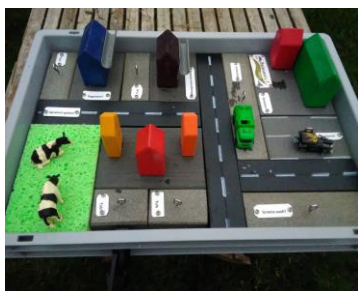

Na kerstvakantie opgeven!

LET OP: Na de kersvakantie staan een paar activiteiten op de site waar je je alvast voor op kunt geven. Wil je dus zeker zijn van een plekje, wees er dan snel bij.

Klimaatatlas – gastles Klimaat

Het afgelopen jaar hebben bovenbouwgroepen een gastles over het Klimaat gehad. Met de watertafel en de zeespiegeltafel konden de leerlingen spelenderwijs ervaren wat het veranderende klimaat doet. In de klimaatatlas vind je duidelijke filmpjes en info die de gevolgen van klimaatverandering in beeld brengen bij jou in de buurt. Je kunt ook meedenken!

Vandaag hebben jullie een gastles gehad van De Klyster. Hoe staat het er in jullie gemeente voor?

WATER OVERLAST HITTE DROOGTE OVER STROMING BIODIVERS

⇒ BEKIJK HET FILMPJE OVER KLIMAATVERANDERING
<https://www.noardeast-fryslan.nl/klimaatatlas>

⇒ BEKIJK DE KLIMAATATLAS:
 is jullie dorp/buurt klaar voor extreme weersomstandigheden?

Klyster

Meedoen? Na de kerstvakantie kan je je alvast opgeven voor de gastles Klimaat.

Kuikentjes-in-de-klas

Een broedmachine in de klas is super leuk. Kinderen maken van dichtbij mee hoe uit een ei een kuikentje kruipt.

In de klas komt een volautomatische broedmachine te staan met 10 eieren. Het broeden neemt 3 weken in beslag. Jouw leerlingen zullen genieten en dit project nooit meer vergeten.

Meedoen? Na de kerstvakantie kan je je alvast opgeven voor Kuikentjes-in-de-Klas.

Kikkerdril-in-de-klas

In het vroege voorjaar als het langzaam een beetje warmer wordt, wordt de kikker langzaam een beetje wakker.

Als de kikker warm genoeg is komt er kikkerdril in de sloot. Wil je met je groep meemaken hoe uit het dril een kikkervisje groeit en daaruit een piepklein kikkertje ontwikkelt? Geef je dan op voor dit leuke lenteproject. Zodra er kikkerdril is brengt De Klyster een glazen aquarium op school met dril en zuurstofplantjes.

Meedoen? Na de kerstvakantie kan je je alvast opgeven voor Kikkerdril-in-de-klas.

Dieren-in-de-klas

Een "tentoonstelling" van echte dieren op school. Kippen, konijnen, cavia's, duiven....deze dieren komen allemaal in de klas. Een feest!!!

Vrijwilligers van De Klyster en PKV Frisia vertellen over het houden en verzorgen van (huis)dieren en beantwoorden alle vragen van de kinderen. En natuurlijk is er ook genoeg tijd om de dieren te aaien, te voeren en te knuffelen.

De gastles kan van maart tot eind mei worden gegeven. Daarna zijn er geen jonge dieren meer.

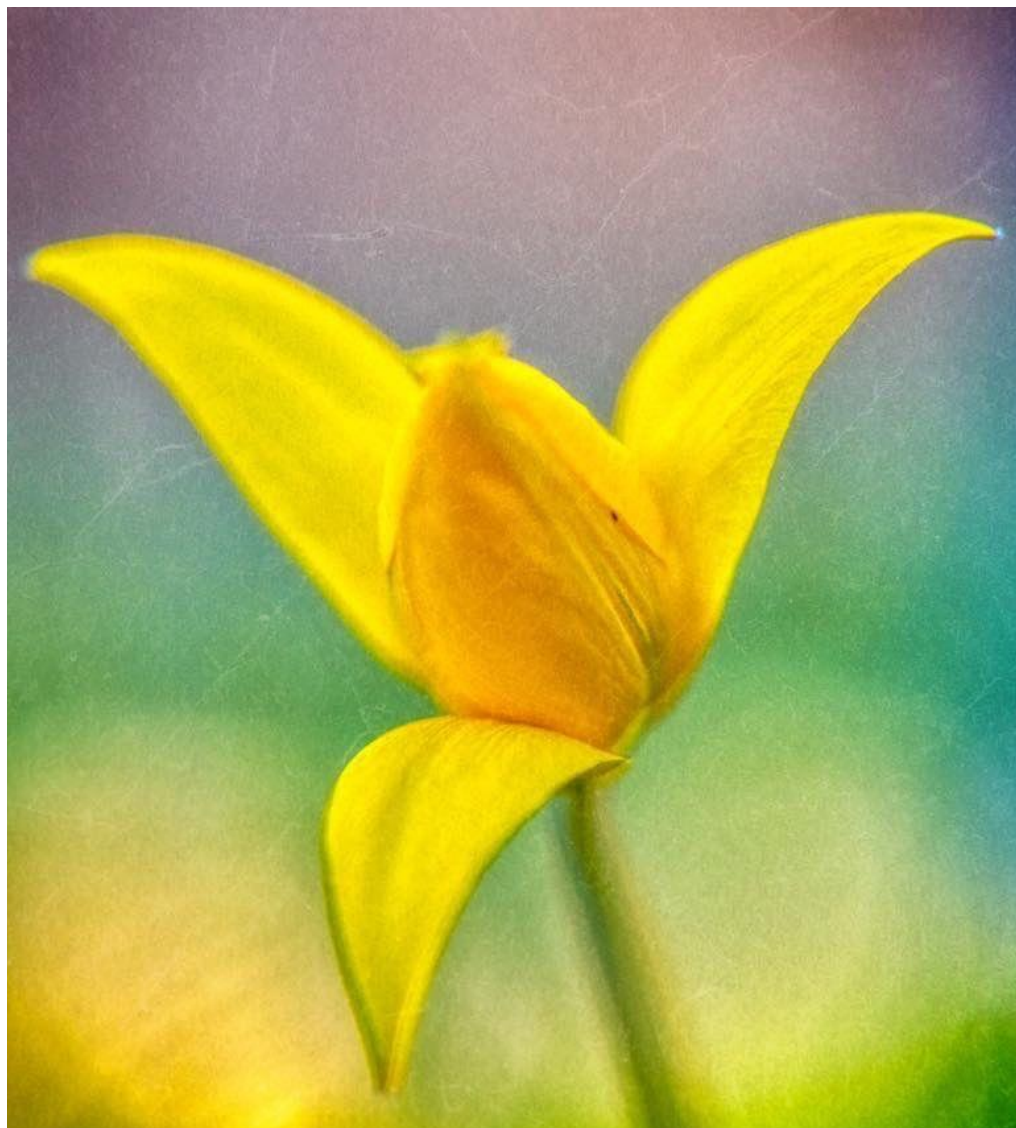
Meedoen? Na de kerstvakantie kan je je alvast opgeven voor Dieren-in-de-klas.

NIEUW PROJECT STINZESKATTEN

Nieuwe Klyster-activiteit voor groep 7-8 "Stinzenskatten"

Wist je dat er in Friesland bijzondere schatten in de grond zitten? Een groot deel van het jaar zijn ze verstopt, maar in het vroege voorjaar komen ze naar boven en zorgen ze voor kleurenpracht en voedsel voor insecten. Dit zijn de Stinzenskatten ofwel stinzenplanten. Ze groeien op historische locaties vol verhalen uit het verleden.

In deze nieuwe Klyster-activiteit maak je kennis met stinzenskatten, de historische plaatsen waar ze groeien en waarom ze nu en in de toekomst belangrijk zijn.

De activiteit bestaat uit een gastles op school én een excursie naar een historische locatie met stinzenplanten.

Tijdens de excursie leren de kinderen over geschiedenis van stinzen en states, ontdekken de leerlingen alles over stinzenplanten en de natuur in het vroege voorjaar. Tenslotte gaan de leerlingen de schoonheid en kleurenpracht van de stinzenplanten op foto vast leggen. De mooiste foto's zullen worden tentoongesteld bij de Schierstins in Veenwouden.

De activiteit zal plaatsvinden van eind februari tot april 2026.

Meedoen? Na de kerstvakantie kan je je alvast opgeven voor Stinzenskatten

Dochblêd Stikelbarchjes

By dizze nijsbrief krije jim wer in Frysk dochblêd en in kleurplaat oer de stikelbaarch. Kinst de platen útdraaie foar dyn learlingen. Kombinearje Frysk en Natuer!

KLEURPLAAT STIKELBARCHJES

DECEMBER

Hearken, wat kinne stikelbarchjes lang sleepe.
Pas ein april wurde se wer wakker.
It leafst lizze se yn in hoaltsje mei
in tsjokke laach blêden.

En dochs sleept in stikelbarchje
net oan ien tried wei. Soms is er
even wakker om te iten.

Dus ek yn 'e winter meist in lyts bytsje iten
bûten sette. Ferskinje dat wol regelmjittich,
sa hat it stikelbarchje altyd in farsk miel.

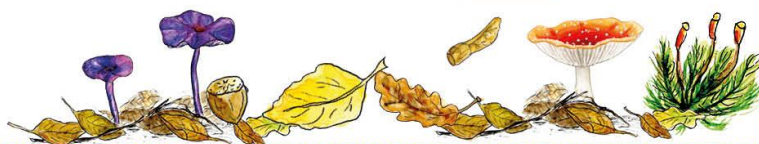
Yn in natuerlike net opropme tûn fine stikelbarchjes
beskutting en iten. Sjoch op de webside hoe'tst dat
dwaan kinst.

Wist dat de lichemstemperatuer fan in stikelbarchje
yn de wintersliep sakje kin fan 35.5°C nei 5°C.
It hertsje en it sykheljen geane ek stadiger.

Leverje dyn eigen stikelbaarchkleurplaat-
ûntwerp yn foar yn it "Creatieve Egelletjes"
kleurboek www.gewoonleukcreatief.nl

Klyster

Tot de volgende nieuwsbrief!

COLOFON

De Klyster is het intergemeentelijk NME-centrum voor natuur en duurzaamheidseducatie voor het basisonderwijs in Noardeast-Fryslân en Dantumadiel

Doniaweg 95b, 9104 GK Damwâld, Algemeen nummer De Klyster 06 44 08 50 63
info@klyster.nl - www.klyster.nl

Teamleider: Marjolein Staal, **NME-coördinator:** Eline van den Nieuwenhof, **Natuurfoto's:** klysterfotograaf Sjanne Pol, Hans Menninga, Gerrit Boersma, leerlingen basisonderwijs, klysterarchief en vrijwilligers, **Doe-bladen:** Creatieve Egelvriendjes

Vrijwilligers 2025

Betty Kooistra, Tineke Feenstra, Jurjen Bylsma, Annemarie van der Molen, Olga Baggelaar, Bianca van Tielen, Jan Rietberg, Hilda Buursma, Bertus Volbeda, Hessie Rozenberg, Wytze Postma, Arie Hagedoorn, Pieter Reitsma, Alana Cullen, Sjanne Pol

Projectmedewerkers 2025

Jan Tiede Bouma, Xantha Doevendans, Mirja Brandorff, Peer Zaal, Joanneke Romkema, Yvonne de Beer, Geertruida van Assen, Sterre Streefkerk

Samenwerkingspartners 2025

IVN natuureducatie, Verenging Gemeenten voor Duurzame Ontwikkelingen GDO, It Fryske Gea, Landschapsbeheer Friesland, Staatsbosbeheer, Om de Dobben, DikGroen, PKV Frisia, Vereniging Noardlike Fryske Wâlden, NDE Pingo & Pet, NME De Naturij, NME Groen Doen, Natuurmuseum Friesland, Museum 't Fiskershúske, Stichting 't Landje Dokkum, NP Lauwersland, JOGG Sûn op eigen Grûn Dantumadiel (SANG-partner), Samen Actief naar Gezondheid Noardeast-Fryslân (SANG-partner), Koos de Vuilnisman, Stichting Dokkum Tulpenstad, Creatieve Egelvriendjes

Bestuur Freonen fan De Klyster

Bertus Mulder, Durk Holwerda, Oege Jan Leegstra, Sippy Tigchelaar, Thom Feddema

Comité van aanbeveling

Syb van der Ploeg, Nynke Rixt Jukema, Sippy Tigchelaar, Henk Kroes, Theunis Piersma

Ambtenaren gemeenten

Bauke Zwaagstra Noardeast-Fryslân en Wim Osinga Dantumadiel

Portefeuillehouders

Wethouder Hanneke Jouta Noardeast-Fryslân en wethouder Wiebe Strikwerda Dantumadiel

Geen nieuwsbrief meer ontvangen? Mail uw naam en mailadres naar info@klyster.